

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' עקב כ"א אג תשע"ו

החברותא בטאן פנימי לחברים גליון מס 538

פנינים יקרים

והיה עקב תשמעון וכו' (י, יב) האדם צריך להתחיל ממטה למעלה היינו מהעשיה אל הדבור ומהדבור אל המחשבה. וזהו והיה עקב תשמעון עקב הוא לשון שפלות. מן השפלות עד למעלה דהיינו מהעשיה ואח"כ תשמעון לשון הכנה דהיינו המחשבה, וכן השי"ת מתחיל להעלותם ממטה למעלה כדכתיב ושמר ה' אלקיך לך את הברית כידוע ואח"כ את החסד ואח"כ אשר נשבע לאבותיך. (בית אהרן מקרליו)

והיה עקב תשמעון (י, יב) כתיב חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותך (תהלים ק"ט), היינו שחשבתי אפילו דרכי שהם דברים הנמוכים והעליתים במחשבה לגובה כי בכל דבר שבעולם יש להם חיות מהקב"ה המסתתר ומחיה אותם לעשותם קומה שלימה במחשבה ודבור ומעשה כל חד לפום דרגא דיליה וזהו והיה עקב תשמעון כמאה"כ כל מקום אשר תדרוך כף רגלכם בו לכם נתתיו. (בית אהרן מקרליו)

ברוך תהיה מכל העמים (י, יד) ... כשמסתכלים ורואים מה פרצופם של כל העמים האליליים כנגד התמימות של עם ישראל מבחינים עד כמה שבני ישראל מבורכים וזהו ברוך תהיה - מכל העמים...

(נעם מגדים)

כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם לא תירא מהם וכו' (י, יז) להלן נאמר אל תאמר בלבבך וכו' בצדקתי הביאני ה' וכו'. אומרים העולם והסר שמן מלפנינו ומאחרינו פירושו לפני קיום המצוות אומר השמן איכה אוכל להתגבר על היצה"ר ואחרי שהתגבר על יצרו אומר השמן בצדקתי הביאני ה' לעשות גדולות ונצורות. האמת הוא שגם הנסיונות וגם הכוחות לעמוד בנסיונות הכל מאתו יתברך שמו.

(מתוך מאורה של תורה)

וזכרת את כל הדרך אשר הוליכך ה' אלקיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענותך לנסותך לדעת את אשר בלבבך וכו' (ח, ב) זה כלל גדול באדם, אם יחוש טוב ביסורים ויקבלם באהבה הרי הוא משובח, אבל אם חפץ לדחות את הסבל והיסורים מעצמו רע ומר גורלו. דוגמא לדבר מן החיים, אם יאמרו לאדם הנעל וחלוץ נעלים לעשרות בני אדם ביום, יברח ממנו ברגע שיתאפשר לו אבל אם הוא מוכר נעלים מצפה מרוב שמחה לרגע שיחלוץ וינעל בכל שעה.

לנסותך (ח, ב) אמרו חז"ל אלמלא נגדו לחנניא מישאל ועזריה פלחו לצלמא (פסחים נג) חז"ל מלמדנו בזה שאין מעמידים אדם בנסיון אלא לפי כח סבלו. (אמר המעתיק שים לב לדברי הספורנו שם שמסביר שהנסיון אם תעשה רצונו בהשיגך לחם ושמלה שלא בצער, כלומר מה ואיך תתנהג כשיהיה לך שפע... וכן כתוב כי ה' אלקיך מביאך אל ארץ טובה וגם שם יהיו לך הנסיונות בחיי הרווחה ועושר). (ר"י לובצאנסקי)

ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך (ח, י) שמעתי בשם אא"ז וללה"ה על פסוק יאכלו עניים וישבעו (תהלים כב) דאיתא בגמרא (גיטין ע) לעולם יאכל אדם פחות משליש וישתה פחות משליש שאם יכעוס יעמוד על מילואו, נמצא מי שיש לו בחינת ענוה שבודאי לא יבא לידי כעס או מותר לו לאכול לשובע, והוא שאמר הכתוב יאכלו עניים וישבעו שמותר להם לאכול עד שיהיו שבעים כי בודאי לא יבואו לכעס כלל.

(דגל מחנה אפרים)

ואכלת ושבעת וברכת וכו' (ח, י) איתא בגמרא (ברכות יד) הרוצה לקבל עליו עול מלכות שמים שלמה יפנה, פירוש יפנה מחשבתו מהרהורים, ואפילו כשהוא אוכל ושותה ישים מחשבתו כדי שיהיה חזק לעבודתו יתברך שמו, וצריך להגביר תענוג הרוחני על תאוות הגשמי, ומזה יהיה לו יותר כח מרוחניות במאכל.

ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך (ח, יד) איתא באבות פ"ד איזהו חכם הלומד מכל אדם אפילו מאדם רע. שרואה דבר עבירה בו ולומד ממנו, שמצד האחדות יש בו שמץ מנהו גם כן. וצריך לתקן עצמו משמץ זו שבו. ואז גורם טהרה לזולתו...

(צפנת פענח)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשק שיחת הרא"ש זיע"א כ"ג חשון תשצ"ט ה'אב ל'תשל"ט א.א.

- 2 -

הדורות לא יכלו להגיע לגדולתם אם לא היו שומעים את הסיבות, וכמוהם כל אחד במדריגה שלו צריך לשמוע את הסיבות ולהענות להם. אסור לדחות למחר. וכי מחר יהיה יותר טוב?! אם לא עכשיו אימתני! אם לא עכשיו לא מתקדמים. מחר זה דחיה. יש מחר לאחר זמן.

הרבש"ע רוצה שמכשלונות החיים שלנו נלמד להכיר את שפלותינו, עד שנרד מטה מטה, ונגיע להכיר שאנו באותה מדריגה כמו בהמה. וכמו שהבהמה מכירה את אדונה ע"י שהוא מרגיל אותה בחרישה וזריעה, כך היא מתרגלת שהוא האדון, ועי"ז ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו, באותה דרך צריך האדם להכיר את בוראו. כאשר הוא עובד על עצמו ומגיע למדריגה של הבהמיות שלו - "וחטאתי נגדי תמיד" - אז כל פעולה שהוא עושה זה הרבש"ע שמפעיל אותו, וכך הוא מתרגל למציאות ה' דרך הפעולות שהוא מפעיל בו. ההבדל בין אדם לבהמה הוא, שלבהמה אין בחירה, היא לא יכולה להבין שאם האדון לא יפעיל אותה היא לא תוכל להסתדר. היא בהמה ופועלת מבלי דעת. לאדם יש דעה ודיבור, והדעה שלו היא להבין שאם הרבש"ע לא יפעיל וינהיג אותו הוא לא יעשה כלום. אין לנו בחירה אם לעשות או לא, רק על הדיעה, אם נחשוב שאנו עושים או שהוא העושה. וכשאדם עומד על הבחירה, עצם המציאות של האיברים שלו היא הילול ושבח לה'. לא שבח שאומרים בפה, רק כמו שכתוב "כל עצמותי תאמרנה". ומה הוא השבח? - 'הי מי כמוך', אם אתה לא תפעיל אותנו אין אפשרות להזיז את היד.

אבל עכשיו הכל נגמר. הגיעה השעה שהרבש"ע רוצה לגאול אותנו, ואם ח"ו מצינו לא נהיה מוכשרים לגאולה אינני רוצה להוציא מהפה מה יהיה איתנו. אנו מוכרחים כולנו להתאחד, וכל אחד יחזיר את המלכות אל הקדושה, ואז תהיה מחיית עמלק, ותבוא הגאולה האמיתית לכלל ישראל, ואז הוא ינקום את כל הדם הנשפך של עם ישראל, והוא יוליך אותנו בחזרה לארץ ישראל שהוא יבנה. בשביל זה עלינו להגיע ל"מה אני רחום אף אתה רחום", ולהיות באותה מידה של הרבש"ע - אהבה שאינה תלויה בדבר, שבזכותה הגיע דוד המלך לדוד מלך ישראל חי וקיים", בגלל שהוא פעל בעצמו לחיות באהבה שאינה תלויה בדבר. וכך גם אנו צריכים לחיות באותה בחינה, וכאשר החבר מצער אותנו (למרות שהוא בעל בחירה ואסור לו לעשות זאת, אבל אחרי שהוא עשה את זה) עלינו להשאיר עמו באותה אהבה, אסור לנו למנוע ממנו שום דבר. צריך להמשיך ללכת איתו יחד, ושנרצה לשתף את המעשים שלנו עם המעשים שלו שהכל יהיה פעולה אחת. אסור לנו להכנס עמו בשנאת חנם, ולקנאה, עלינו להמשיך ללכת אתו יחד, וכל אחד יאהב את השני.

ולמרות שהדבר קשה מאד מאד. כי הקנאה גדולה, והשנאה גדולה עד מאד, הרציחה מאד גדולה, התאוות מאד גדולות, וכל המידות הרעות גדולות; אבל אנו צריכים להאמין שהרבש"ע שולח לנו את הסיבה שתמנע אותנו. גם גדולי ישראל שבכל

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

- ח -

כשאנו נתקשר ונתדבק אחד עם השני ע"מ שיחד נהיה דבוקים ברבש"ע, הוא יזכה אותנו ויגאלנו מהגלות המרה, ויושיב אותנו איש איש על כנו ועל בסיסו, תחת גפנו ותאנתו, ויפסיקו צרות הציבור שהיהודים כ"כ רגילים בהם, ומה שכל יהודי בפרטיות עובר.

אך כשזה לא קורה, הרבש"ע שולח לנו תזכורות בדמות כל מיני מאורעות ואסונות, הוא קורא לנו: "קינדער, אתם לא שומעים בקולי, אתם לוקחים לעצמכם את האדנות שלי, יש ביניכם קנאה, איש את רעהו חיים בלעו". כל אחד שיודע את צרת נפשו מכיר שהוא מחפש גדלות, הוא לא מחפש את הרבש"ע. ואפילו אם כשמדברים אליו הוא שומע ומקבל, זה רק באותה נשימה, אח"כ הוא הולך לדרכו וממשיך בהרגלים שלו, ובזה הוא מכניס רוח טומאה והרבש"ע נמצא בגלות. אסור לעשות את זה. כל אחד צריך לדעת שיש רבש"ע בעולם שהוא הבורא שמים וארץ, והוא דורש שאיש את רעהו לא יהיה חיים בלעו, רק איש את רעהו לאחיו יאמר חזק. שלא נרצה לקחת ממנו את המלכות שלו, ולא נחשוב שאחד יכול לחטוף אצל השני (מה שהדמיון שלו אומר לו שזה של השני) והוא רוצה לעצמו את השררה והשלטון. כך הוא לוקח את האדנות של הרבש"ע, והוא עתיד ליתן על זה את הדין. כל אחד שידע זאת. הרבש"ע שולח אזהרה ועוד אזהרה, עד שהוא יאמר: "די, אני רוצה להגאל. כל העולם שלי ואני לא צריך להיות עני בגלל שאתם רוצים לזלול ולשתות ולחטוף משל השני".

מהכשלונות שלנו אנו מוכרחים ללמוד מי הוא מלך העולם, וכל אחד יכול ללמוד. ואם נלמד, הוא יוליך וינהיג אותנו כמו שהאדון מוביל את

הבהמה, ואז נזכה כולנו שלא יהיה "איש את רעהו חיים בלעו", ולא יהיה שנאת חנם, קנאה, רציחה, תאוות, רק יהיה "איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק". ואז הוא יהיה מלך העולם, ויכירו וידעו "ברוך כבוד ה' ממקומו" מלא כל הארץ כבודו, ואז הוא יגאל אותנו, ויעמיד כל אחד על כנו ועל בסיסו, איש תחת גפנו ותחת תאנתו, ויתן לכל אחד את החלק שלו. לכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, אבל אוי ואבוי למי שמגיע מהעולם הזה ללא הכרת הבורא. שהנשמה היא גוף ולא הגוף נהיה נשמה.

הרבש"ע ברא אותנו גוף, והוא מבקש: תחזירו לי אותו נפש, נשמה, באותו אופן שאני - "כי לא יראני אדם וחי". וכל אדם מישראל מחוייב להגיע לזה. וכשאנו נגיע לבחינה זו, הוא יגאל אותנו בדורינו. כבר הגיע הזמן שהרבש"ע מבקש: אני רוצה להגאל. תנו לי את הכוחות שלכם, הכוחות שאני בעצמי נותן לכם. אני רוצה להגאל, ואני רוצה להחזיר אתכם לארץ שלי, אני רוצה לבנות לכם את הבית השלישי, אבל אין לי למי, כל אחד יודע בנפשו כמה הוא מכאיב לרבש"ע.

עכשיו יושבים כאן יהודים, ויכולים להתאחד ולהאוב אחד את השני. צריך לתת את השלטון לרבש"ע. לא כמו שאנו עושים היום שכל אחד אינו רוצה לתקן את תיקון הנפש שלו. הוא דוחה זאת למחר, אך מחר הוא לא עכשיו, וכך לעולם הוא לא יתקן - יש מחר לאחר זמן. אם לא נתחיל עכשיו אימתי!?

מהיום והלאה צריך לראות לרדוף אחרי כבוד ה', ולבקש שהוא ימחול לנו על מה שחטאנו עד היום, ושיחזירנו בתשובה אליו, וכל אחד יתן לו את המלכות של העולם בב"א.

המשך פנינים יקרים

והיה אם שכוח תשכח וגו' (ת, יט) פירוש שכל מה שבעולם הוא בהשגחתו יתברך ומכולם בא היראה לאדם. ר"ל שיזכור בהשי"ת מחמת כל דבר ודבר, נמצא שגם השכחה בא מהשי"ת לאדם כי אין שום דבר מלבדו יתב"ש. וצריך שמהשכחה ג"כ יביא יראה לאדם, אך הגורם שישכח זהו מדרגה פחותה מאד, וזהו אם שכח תשכח. (ליקוטים יקרים)

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך (י, יב) דרשו חז"ל (ברכות לב) אטו יראת שמים מלתא זוטרתא היא? הן, לגבי משה מלתא זוטרתא ע"ש וכו' והנה במשה מצינו ויראו מגשת אליו (שמות לד, ל) א"כ כבר נכנסו ליראת תלמיד חכם או בנקל יוכלו לבא ליראת ה' וזהו הן לגבי משה מלתא זוטרא ר"ל מאחר שכבר נכנסו ביראת תלמיד חכם שנאמר ויראו מגשת אליו. א"כ מלתא זוטרתא לבא ג"כ ליראת ה'.

את ה' אלקיך תירא וכו' וכו' תדבק (י, כ) ענין הדבקות פירושו הוא שלא יהא שום מפסיק, או יש באפשרות יכולת הצדקות כמשל הבעש"ט שבלתי אפשרות החיבור מחתיכות כסף אחת אל אחת על ידי הדבק, כי אם כשגוררין מן העצמיות הכסף מקום הדבקות או מתאחו יפה אומר לדבק טוב ונעשה לאחד מה שאין כן כשיש איזה חלודה או שום מפסיק בלתי אפשרות להתחבר. וזהו אם תבקשנה ככסף וכו'. (פרי הארץ) **לאהבה** את ה' אלקיכם וכו' (לדבקה בו (יא, כב) דרשו חז"ל וכי אפשר לדבק עצמו בו והלא אש אוכלת הוא? אלא הדבק במדותיו וכו'. פירוש כי הנה ראוי לעבוד השי"ת בהתלהבות הלב כאש וזהו הדבקות גמור לו יתברך שמו. וזה אי אפשר להיות תמיד רק מטי ולא מטי כדרך אש כמו באש אם מנפחין אותו האש גופא עולה ויורד כך ההתלהבות מטי ולא מטי כי תענוג תמידי אינו תענוג... כי אם החיות מהעליות והירידות.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה (יא, כ"ז) התחיל בלשון יחיד וממשיך בלשון רבים. לומר ראה שבכל מעשה ומעשה הנך מביא לך ולעולם כולו ברכה או קללה שכן אמרו חז"ל לעולם יראה אדם כאילו כל העולם חציו זכאי חציו חייב עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת העולם כולו לכף זכות עשה עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה. (תורת משה)

ראה אנכי נותן לפניכם וגו' (יא, כ"ז) אמר הרמ"מ מקוצץ בזכות הרבים בא גם היחיד לכלל ראה בתורה ובחוקיה. אמנם יש להוסיף שבראש וראשונה ראה את ה-אנכי שלך בדוק עצמך קודם ואז תקלוט השפעת הרבים.

לא תקפוץ את ירך מאחריך האביון (טו, ז) ר"ת תהלים. מלמדנו על המדה הטובה שיש באמירת תהלים. אמנם לא תקפוץ את ירך מאחריך האביון, כלומר לא תסתפק ברבוי אמירות תהלים ולפטור על ידו ממתן צדקה לעניים אלא פתח תפתח את ירך לו...

די מחסורו אשר יחסר לו (טו, ח) משל למה הדבר דומה טבעו של מלך שהוא ממתק את המאכל ומשביח טעמו, כמה דברים אמורים כשהוא בא במדה ובמשקל הנאותים אבל אם מקדיחים את המאכל במלח טעמו מתפגם, כך הממוץ מיעוטו יפה וריבוי קשה כי הרדיפה אחרי הממוץ מבהילו ומהממו כדרשת חז"ל (קה"ר יג) יש לו מנה רוצה מאתים עד שהוא רדוף ושאף כל ימיו ואינו מניח לעצמו שעה קלה של קורת רוח ונחת לנפשו, וזהו די מחסורו אשר יחסר לו ותו לא.

והיית אך שמח (טו, טו) אמרו חז"ל (סוכה מח) והיית אך שמח לרבות לילי יום טוב האחרון. וצ"ב הלא קיימא לן (ירושלמי ברכות פ"ט ה"ז) אכין ורקין מיעוטין ואין אמרו כאן והיית אך שמח לרבות שמחה? אלא דביו"ט הראשון של חג הסוכות יש לולב וסוכה ושמחה מן התורה. בשאר ימי החג יש סוכה ואילו בשמיני עצרת אין לולב ואין סוכה כי אם שמחה בלבד. זהו שלמדו ממש"כ והיית אך שמח למעט שאין בו שמחה בלבד. והוציאו מיעוט זה בלישנא מעליא לרבות בשמחת שמיני עצרת.

(מכאן רמז לשמחת התורה בשמיני עצרת)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

5829688 - 02 פקס: 5325477 - 02

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

